

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan talousvaliokunnalle
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto
21.3.2022

TEM/TTM Olli Hyvärinen 1/2

VIITE: TALOUSVALIOKUNNAN KUULEMISPYYNTÖ

Komission tiedonantoluonnos tilapäisiksi kriisiajan valtiontukipuitteiksi jäsenvaltioiden talouksien tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan

Komissio teki 10.3.2022 ehdotuksen tilapäisiksi kriisiajan valtiontukisäännöistä jäsenmaiden talouksien tukemiseksi Venäjän Ukrainaan kohdistuneen aseellisen hyökkäyksen johdosta. Komission ehdottamien tilapäisten kriisiajan sääntöjen tarkoituksena on lieventää käsillä olevan tilanteen aiheuttamia haallisia taloudellisia vaikutuksia sallimalla 1) yritysten maksuvalmiuden tukemiseen tähtäävät tukitoimet, 2) tuet sellaisille yrityksille, joihin Euroopan alueella tapahtuva aseellinen kriisi on vaikuttanut kohonneiden kaasun ja sähkön hintojen muodossa, 3) maatalouden alkutuotannon alaa sekä kalastusta ja vesiviljelyä koskevat erityiset tukitoimet.

Ehdotetut säännöt olisivat voimassa 31.12.2022 asti. Tukien käyttöönotto ehdottaa komissiolle tehtävää valtiontuki-ilmoitusta ja komission ennakkohyväksyntää.

Maksuvalmiustuet

Tiedonantoluonnoksen perusteella yrityksille voitaisiin sallia erityiset maksuvalmiustoimenpiteet käsillä olevan kriisin aikana valtion takauksilla tai lainoilla, kunhan kyseiset takaukset ja lainat ovat määräaikaista, tarkoituksenmukaisia ja kohdistettuja tarpeessa oleviin yhtiöihin. Kaikkia yrityksiä voitaisiin tukea niiden toimialasta riippumatta.

Poikkeuksellisen korkeista kaasun ja sähkön hinnoista aiheutuviin lisäkustannuksiin myönnettävä tuki

Tiedonantoluonnoksen perusteella yrityksille voitaisiin kompensoida osittain kustannuksia, joita niille on aiheutunut sähkön ja kaasunhinnan viime aikaisesta noususta. Tuen määrä laskettaisiin vertaamalla yrityksen sähkö- ja kaasukustannuksia 1.2.2022 alkaen yritykselle koituneisiin ko. kustannuksiin vertailukaudella. Vertailukaudeksi on tiedonannossa määritetty kalenterivuosi

2021 ja tuolta ajalta kustannukset huomioitaisiin laskelmassa kaksinkertaisina.

Tuen enimmäismäärä olisi kaikilla yrityksillä 30% näin lasketuista tukikelpoista kustannuksista ja tuen enimmäismäärä 2 miljoonaa euroa.

Energiaintensiivisille yrityksille sallittaisiin lisähelpotuksia. Näillä yrityksillä tuki tulisi kohdentaa yrityksen toimintatappioihin. Tuen enimmäismäärä olisi 50% tukikelpoista kustannuksista ja 25 miljoonaa euroa per yritys ja 80% yrityksen toimintatappioista. Toimialoilla, jotka komissio on määrittänyt tiedonannossa erittäin alttiiksi sähkön ja kaasun hinnan nousulle enimmäistukitaso olisi 70% tukikelpoista kustannuksista ja enimmäismäärä 50 miljoonaa euroa per yritys ja 80% toimintatappioista.

Maatalouden alkutuotannon ala sekä kalastuksen- ja vesiviljelyn ala

Maatalouden alkutuotannon sekä kalastuksen ja vesiviljelyn alalla sallittaisiin ylimääräiset tukitoimet vallitsevan tilanteen haitallisten talousvaikutusten lieventämiseksi. Keskeinen kriteeri on, että tuen enimmäismäärä ei saisi ylittää 20 000 euroa per yritys tiedonannon voimassaolon aikana.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kannassa on kiinnitetty huomiota mm. seuraaviin asioihin

- poikkeuksellisissakin olosuhteissa on perusteltua, että EU:n valtiontukisäännöt kohdentavat yritystuet ensisijaisesti markkinoiden toimintapuitteisiin, vakavien sosiaalisten vaikeuksien poistamiseen tai muiden yhteiskunnallisesti tärkeiden tavoitteiden saavuttamiseen.
- komission ehdotuksen tavoitteet ymmärrettäviä ja perusteltuja.
- tuet tulee kohdentaa tarkkarajaisesti niiden yritysten hyväksi, jotka eniten kärsivät Venäjän sotatoimien tai vastapakotteiden aiheuttamista haitallisista talousvaikutuksista.
- valtiontukisääntöjen joustot eivät saa kohtuuttomasti vähentää kannustimia vihreään siirtymään kohdistuviin investointeihin.
- sääntöjen oltava tilapäisiä – voimassa niin kauan kuin vallitseva tilanne vaikuttaa EU:n taloustilanteeseen
- mikäli tilanne pitkittyy tai sitä edellyttää, komission tarvittaessa laajennettava sääntöjä vastaamaan taloudellista toimintaympäristöä
- erityisesti seurattava ilmailu, maa ja meriliikenteen toimialoja
- lisäjoustoja tarvitaan maatalouden ja kalatalouden toimialoilla